

Samenvatting

Dit essay houdt een pleidooi voor het maatschappelijk breed ontwikkelen van een duurzame eetcultuur. Die eetcultuur is denkbaar en realiseerbaar. Het tij is te keren in één generatie.

Startpunt van dit essay is het huidige pad waarop we zitten in het bevorderen van meer duurzame voeding, zoals dat is beschreven in de nota “Duurzame Voeding” van toenmalig LNV-minister Verburg in 2009 en deels is geadopteerd door het huidige kabinet. De ambitie in Verburgs nota is zeer hoog: wereldwijd tot de koplopers op het gebied van duurzame voeding behoren. Dit essay betoogt dat deze ambitie niet realistisch is zonder serieuze doorbraken op consumentenniveau.

De belangrijkste reden dat de genoemde ambitie niet gehaald zal worden, is dat de consument nauwelijks verbonden is met de natuur en haar voeding. Het feit dat een nog steeds groeiend deel van de volwassen bevolking overgewicht heeft en welhaast verslaafd is aan bepaalde voeding, vergroot deze kloof alleen nog maar verder. Als antwoord op dit veel bredere en dieper liggende probleem, wordt in dit essay een nieuw pad beschreven en uitgediept. Dit pad is gericht op het ontwikkelen van een duurzame eetcultuur. Hierbij zit de sleutel in de – nu nog historisch lage – waarde en betekenis die worden gegeven aan voeding. Zo zou voeding een cruciale rol kunnen spelen in de alleen al vanuit kosten oogpunt noodzakelijke verschuiving van een curatieve naar een meer preventieve gezondheidszorg. Gezien het feit dat de Nederlandse economie enorm sterk is in voeding, en de overheid agrofood en tuinbouw zelfs heeft aangewezen als twee van de negen topsectoren (en farma niet), ligt er dus een prachtige kans om twee vliegen in één klap te slaan. De voedingssector, met nadruk op de primaire sector, zou zo op termijn kunnen verdubbelen in volume en marge. Tegelijkertijd kunnen de kosten in de gezondheidszorg gehalveerd worden.

Een duurzame eetcultuur begint dus bij het ontwikkelen van een gezonde eetcultuur. Die twee zijn grotendeels ook hetzelfde, concludeerde de Gezondheidsraad in een recent advies aan de regering (juni 2011). Dit essay bevat het pleidooi om de bewuste ervaring van de gebruiker met voeding volledig centraal te stellen, en zo structurele gedragsverandering te realiseren. Als we als Nederland koploper willen zijn in de wereld, kunnen we van de duurzame Nederlandse consument-koplopers veel leren. Er bestaat al een grote groep mensen die bewust met voeding omgaan

en die vaak wezenlijke innerlijke ervaringen hebben gehad. De grote uitdaging ligt erin om deze koplopersgroep sterk te vergroten en naar een point of no return te brengen, zodat de rest van de samenleving, de politiek en het aanbod vanuit het bedrijfsleven vanzelf volgen. Er ligt een enorme kans om juist in een land als Nederland, dat nauwelijks een betekenisvolle eetcultuur heeft, een nieuwe duurzame eetcultuur vanaf de grond af op te bouwen. Het start met het werkelijk (willen) aanpakken van de wortel, namelijk de relatie met onze voeding en natuur, het openstaan voor de dialoog en de ervaring, en een werkelijk bewuste keuze voor dit alles.

De overheid is onmisbaar als aanjager en stimuleerder van dit pad. En dus zal haar beleid hierop moeten worden ingezet. Denk aan het serieus integreren van voedingsvaardigheden en natuurprojecten in het onderwijs en een totaal nieuwe manier van bewustwordingscampagnes door de overheid in plaats van de gedateerde Postbus 51-spotjes. Van mensen bereiken met nog meer informatie, naar mensen in hun hart en maag 'beraken'. Het gaat, zoals gezegd, om keuzes maken en om de moed om, net als veelal in het bedrijfsleven, vanuit een concreet langetermijndoel van een duurzame eetcultuur terug te rekenen naar wat er allemaal nodig is om dit te realiseren en daarover het debat te laten gaan. Dan kunnen we werkelijk die beoogde koploper als land ook zijn. Dit essay biedt hiertoe handvatten voor nieuw type onderzoek, innovatie en overheidsbeleid.